

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
Кафедра українознавства

Віра Мельник

**ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ
УКУКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЦИНИ**
**Збірник тестових завдань для
поточного контролю з вибіркової
дисципліни
для студентів 2 курсу
галузі знань 22 «Охорона
здоров'я»
спеціальності 228 «Педіатрія»**

ЛЬВІВ - 2023

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
Кафедра українознавства

Віра Мельник

ВИДАТНІ ПОСТАТІ
УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЦИНИ
Збірник тестових завдань для
поточного контролю з вибіркової
дисципліни
для студентів 2 курсу
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 228 «Педіатрія»

Обговорено та ухвалено на засіданні
методичної комісії кафедри
українознавства (протокол № 1 від 31
серпня 2023 року)

Затверджено методичною комісією
факультету іноземних студентів (протокол
№ 1 від 31 серпня 2023 року)

ЛЬВІВ - 2023

УДК 811.161.2 (072)

М 11

Мельник В.М.

Видатні постаті української медицини: збірник тестових завдань для поточного контролю з вибіркової дисципліни для студентів 2 курсу галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 228 «Педіатрія» / В. М. Мельник. Львів: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, 2023. 19 с.

Навчально-методичне видання містить тестові завдання до кожної теми з курсу вибіркової компоненти «Видатні постаті української медицини», для поточного контролю знань, список рекомендованої літератури, критерії оцінювання знань, питання для самоконтролю до підсумкового контролю (залік).

Адресовано студентам 2 курсу медичного факультету ЗВО медичного профілю.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Хома І.Я., кандидат історичних наук, доцент

Обговорено та ухвалено на засіданні методичної комісії кафедри
українознавства (протокол №1 від 31 серпня 2023 року)
Затверджено методичною комісією факультету іноземних студентів
(протокол №1 від 31 серпня 2023 року)

© Львівський національний медичний
університет імені Данила Галицького, 2023

© Віра Мельник, 2023

©Кафедра українознавства, 2023

Передмова

Розгортання української історико-медичної науки потребує створення ґрунтовної деміфологізованої історії медицини не лише як частини загальної історії, але й як невід'ємного складника національної культури. Відсутність комплексних аналітичних досліджень з вивчення історичних дисциплін в медичній освіті, потреба у пізнанні маловідомих подій минулого з метою їх практичного застосування в науці та в медичній індустрії, необхідність запровадження курсу історичні дисципліни в медичній освіті у навчальний процес медичних і гуманітарних вишів, намагання повніше розкрити сам зміст та значення і зумовили актуальність порушеної проблеми.

Сучасна медицина здатна вилікувати те, що раніше вважалось неможливим. Більшість відкриттів зроблені за останні 200 років. Українські вчені зробили неабиякий внесок у цю справу. Визначні постаті української медицини – персоніфікаційний аспект історичної науки.

Формування особистості майбутніх медиків важливе на прикладах видатних лікарів, які досягнули неабиякі вершини й прислужилися медичній науці. Це і *Юрій Дрогобич (1450–1494)*, перший нині відомий учений з України, який здобув ступінь доктора медицини. У Болонському університеті пройшов шлях від студента до ректора. Однак повернувся на батьківщину, викладав медицину й астрономію в Ягеллонському університеті, де свого часу розпочав науковий шлях. Служив придворним медиком у двох поспіль польських королів. Увійшов в історію української літератури як перший автор, чиї твори, написані латинською мовою, отримали друковану форму. Це і *Володимир Караваєв (1811–1892)*, видатний хірург і педагог, досконало володів оперативною технікою і працював майже у всіх розділах хірургії. Зробив понад 16 тис. операцій. Особливих успіхів досягнув у хірургічній офтальмології: одним із перших почав оперувати пацієнтів із катарактою (виконував цю операцію за півтори хвилини). Відомий також своєю доброчинністю – він безкоштовно лікував нужденних пацієнтів. Це і *Олександр Богомолець (1881–1946)*, знаний тим, що здійснив ґрунтовні дослідження проблем ендокринології, вегетативної нервової системи, онкології, заклав основи геронтології. В історію науки і медичну практику увійшли розробки О. Богомольця із консервування донорської крові, що використовувалися для переливання при крововтратах поранених на фронті під час Другої світової війни. За безпосередньої участі Олександра Богомольця були створені українські наукові інститути ендокринології, фізіології, онкології, радіології, геронтології. Це і *Платон Шупик (1907–1986)*, видатний організатор медичної галузі. Одним із пріоритетних напрямів його діяльності на посту міністра було вдосконалення системи вищої медичної освіти. За безпосередньої участі П. Шупика відкрито чотири медичних інститути: в Луганську, Запоріжжі, Тернополі, Полтаві; створено низку науково-дослідних інститутів медичного профілю: загальної і невідкладної хірургії, ендокринології, урології та ін. Платон Шупик зробив вагомий внесок у розвиток матеріальної, навчальної та наукової бази Академії, якій 1998 р. було присвоєно його ім'я. Це і *Микола Амосов (1913–2003)*, який розробив нові методи операцій на легенях, хірургічного лікування вад серця. Вперше в світі створив і впровадив у практику протези серцевих клапанів з антитромботичною системою. Автор оригінальних апаратів штучного кровообігу. Основоположник української школи біомедичної та психологічної кібернетики. Йому належить величезна кількість наукових праць, серед яких – 19 монографій, присвячених біокібернетиці, торакальній хірургії тощо. Це і *Олександр Шалімов (1918–2006)*, всесвітньвідомий фахівець у сфері хірургічної гастроентерології, торакальної і судинної хірургії. Першим розробив і впровадив в Україні резекцію стравоходу з одночасною пластикою,

органозберігаючі операції на шлунку при виразковій хворобі, резекцію печінки, реконструкційні і пластичні операції жовчовивідних шляхів, операції на підшлунковій залозі, операції на судинах і мікрохірургічні операції. Під керівництвом Олександра Шалімова проведено першу в Україні трансплантацію серця. Автор понад 30 книг з хірургії та ін.

Творцем і суб'єктом всіх досягнень і процесів культури є людина. *Історія української медицини* – це, найперше, *історія життя людей*. Без «людського чинника» історія культури ризикує перетворитися в схему, неминуче пов'язану зі спрощенням і навіть фальсифікацією, в якій зникає душа і дух української культури. Саме тому таке велике значення в історичній культурології надається антропології в її філософському, соціальному, історичному, психологічному аспектах. Важливою категорією є *поняття української ментальності*, бо воно виявляє особливості світосприйняття людей різних епох. *Українська ментальність* - це те підґрунтя, яке розкриває і допомагає зрозуміти тексти національної культури, семантику і символіку норм, знаків, пам'ятників. І саме антропологічний підхід є методологічним принципом і підставою *історичної персонології*.

Тематичний план практичних занять з курсу «Визначні постаті української медицини» для студентів спеціальності 222 «Медицина»

№	ТЕМА	Кількість годин
1	Особливості ведення лікарської практики в Україні від найдавніших часів до сьогодення.	2
2	Українські лікарі у світовій медицині.	4
3	Українські лікарі та лікарські осередки під владою Австро-Угорщини у к. 18 – 19 ст.	2
4	Українські лікарі та лікарські осередки під владою російської імперії у к. 18 – 19 ст.	2
5	Організація військової медико-санітарної служби УСС, УГА, Армії УНР, УПА.	4
6	Медична служба Майдану. Надання лікарської допомоги на фронті російсько-української війни ХХІ ст.	4
	Разом	18

БАЗА ТЕСТІВ З КУРСУ

Хто з етнічних українців вперше очолов урядову медичну організацію і став міністром охорони здоров'я в Австро-Угорщині?:

- а) Іван Горбачевський;
- б) Софія Окуневська;
- в) В.Кубійович;
- г) Ф. Вовк.

Хто з українських жінок стала першою лікаркою в Австро-Угорщині?

- а) Марія Міщенко;
- б) Софія Окуневська;
- в) Валентина Заболотна;
- г) Галина Шевченко.

Внесок українського лікаря О. Богомольця в розвиток медицини:

- а) створення інституту фізіології;
- б) створення інституту біохімії;
- г) дослідження фізіології з'єднуючої тканини; в) дослідження змін реактивності організму;
- д) він запропонував (АЦС) антиредуктивної, цитостатичної сироватки.

Відомі вчені української хірургії:

- а) Пирогов;
- б) Буяльський;
- в) Скліфосовський;
- г) Бобров;
- д) Юдін.

Перші українські анатоми.

- а) П.А.Загорський;
- б) І.Ф.Буш;
- в) І. В.Буяльський;
- г) Е.І. Мухін;
- д) В.А.Губер.

Українські лікарі-терапевти:

- а) М. Мудров;
- б) П.Чаруковський;
- в) Г.Сокольський;
- г) Г.Захар'ян;
- д) С. Боткін.

Українські фізіологи:

- а) І.Сеченов;
- б) М.Введенський;
- в) І. Павлов;
- г) І. Щолоков;
- д) В.Пашутін

Українські акушери-гінекологи:

- а) А.Кітер,
- б) А.Красовський;
- в) Д.Отт;
- г) В.Строганов;
- д) В.Снегірьов.

Перші українські лікарі-педіатри:

- а) Н.Філатов;
- б) М.Гундобін;
- в) М.Максимович-Амбодик;
- г) Грумгржимайло;
- д) І. Троцький.

Перші українські мікробіологи:

- а) А.Ценковський;
- б) Г.І.Мечников;
- в) В.Високович;
- г) Д.Заболотний;
- д) М.Гамалія.

Лікарі Візантії створили:

- а) "синапсис";
- б) технологію операцій;

- в) опис слинних залоз; г) зв'язок нервових та психічних захворювань;
д) госпіталі.

Медицину арабських халіфатів представляли:

- а) аль-Хорезмі;
б) аль-Біруні;
в) Ібн Сіна;
г) аль-Разі;
д) Ібн Новруз.

Досягнення Авіценни:

- а) описав клініку чуми;
б) описав клініку холери;
в) діагностика прокази та слоновості;
г) операція трахеотомії; д) живильні клізми.

Першим вченим, який визначив контагійність, був:

- а) Авіценна;
б) Ібн Роїд;
в) аль-Катіба;
г) Фракастро;
д) Абу-Мерв.

Першим вченим, що змалював мале коло кровообігу, був:

- а) аль-Нафіс;
б) аль-Хайсам;
в) аль-Манзора;
г) аль-Катіба;
д) аль-Дауд.

Дослідження в офтальмології зробили:

- а) аль-Нафіс;
б) аль-Хайсам;
в) Авверас;
г) аль-Разі;
д) аль-Біруні.

Історія медицини вивчає:

- а) розвиток медицини;
б) особливості стану медицини згідно з хронологією; в) динаміку медичних знань;
г) відомості про лікування;
д) антропологія.

Представники медицини салермської школи.

- а) Роджер;
б) Роланд;
в) Мондіні де Луччі,
г) Фабріціус;
д) Теріак

Основні роботи Сільвія:

- а) "про борозну" мозку;
б) про водопровід мозку;
в) про кислотно-лужні рівноваги;
г) анатомія сечовивідних шляхів;
д) перегляд гуморальної теорії.

Основні роботи Реньє де Граафа:

- а) про підшлункові залози;
б) технологія фістули;
в) термін -"фолікула";

- г) розвиток фізіології;
- д) спеціалізація в медицині.

Основні роботи Л. Ботало:

- а) про кровопускання;
- б) використання хіни, перуанського бальзаму, коріння іпекакуані;
- в) про термометрію;
- г) про клінічну медицину;
- д) про фізіологію.

Основні роботи Н. Гаймора:

- а) про гайморові пазухи;
- б) про статеві органи;
- в) про рахіт;
- г) про дихання;
- д) про демографію.

Основні роботи Т. Вілізія:

- а) про коло кровообігу;
- б) про зворотний нерв;
- в) анатомія мозку;
- г) про істерію;
- д) про коклюш.

Основні роботи Т. Сіденчама:

- а) дослідження етіології та дифдіагностики;
- б) класифікація симптомів;
- в) про функцію температури;
- г) дослідження подагри;
- д) про епідемічні хвороби.

Вперше описали клітину:

- а) Гук;
- б) Ф. Райскал;
- в) П. Горянінов;
- г) Т. Шванн;
- д) Р. Вирхов.

Основні роботи Р. Вирхова:

- а) із гістології;
- б) із патології;
- в) з анатомії;
- г) із патанатомії;
- д) із фізіології.

Основні роботи К. Бернара:

- а) про залози травлення;
- б) про вуглеводний обмін,
- в) про симпатичну нервову систему;
- г) експериментальна фармакологія;
- д) неврологія.

Основні роботи Г. Гельмгольца.

- а) про офтальмоскопію;
- б) про фізіологію акустики;
- в) про теплоутворення;
- г) про анатомію;
- д) із біохімії.

Відомі патологоанатоми ХІХ століття:

- а) Л. Ашоф;
- б) М. Анічков;

- в) В. Талалаєв;
- г) Ф. Мажанді;
- д) І. Чистович.

Відомі фізіологи XIX століття:

- а) І. Сеченов;
- б) І. Павлов;
- в) М. Введенський;
- г) Д. Рейман;
- д) Р. Векелер

Основні роботи Ван Гельмонта:

- а) початок медицини;
- б) про коросту;
- в) про ферменти;
- г) із біохімії;
- д) питома вага сечі.

Основні роботи братів Гунтерів:

- а) про "канал";
- б) ембріологія;
- в) хвороби зубів;
- г) експериментальна патологія;
- д) про "операцію".

Основні роботи А. Геллера:

- а) про фізіологію;
- б) про роль дихання;
- в) про травлення;
- г) про гігієну;
- д) про лікування.

Основні роботи Р. Лаєнека:

- а) з огляду хворих;
- б) із пальпації;
- в) з аускультації;
- г) про туберкульоз;
- д) про стетоскоп.

Основні роботи Р. Коха:

- а) про туберкульоз;
- б) про холеру;
- в) про живильні середовища;
- г) про анілінові барвники;
- д) про масляну імерсію.

Участь учених у створенні пеніциліну:

- а) П Манасеїн;
- б) А Полотебнєв;
- в) А.Флемінг;
- г) І.Флорі;
- д. Чейн.

Основні роботи Л. Пастера:

- а) про симетрію-асиметрію у поляризованом джерелі освітлення;
- б) про дріжджі;
- в) про аеробну-анаеробну інфекцію;
- г) про пастеризацію;
- д) про сказ.

Основні завдання історії медицини:

- а) ознайомлення з методом історичного дослідження;

- б) розкриття змісту становлення та розвитку медицини;
- в) розкриття взаємодії національних та інтернаціональних факторів медицини;
- г) виховання студентів у дусі лікарської етики;
- д) виховання в дусі гуманізму та любові до спеціальності.

Медицина стародавнього світу була представлена як:

- а) історія світу Геродота;
- б) міфи героїв-лікарів: Асклепій, Гігея, Панакея;
- в) храмове лікування;
- г) уявлення лікарських шкіл: Кроснська, Кнідська, Коська;
- д) вчення Гіппократа.

Основні роботи Г. Бурхава:

- а) із клінічної практики;
- б) із термометрії;
- в) довідник лікаря;
- г) вступ до клінічної практики;
- д) із психології.

Хто брав участь у розвитку вчення про антисептику:

- а) Г.Буяльський;
- б) Земмельвейс,
- в) Д.Лістер;
- г) Р.Кох;
- д) Гросих.

Відомі вчені світової хірургії:

- а) Більпот;
- б) Ліліснталь;
- в) Ролкер;
- г) Неон;
- д) Оппель.

Відомі вчені з соціальної гігієни:

- а) П.Франк;
- б) Данилевський;
- в) Петгенкофер;
- г) Доброславін;
- д) Ерісман

Хто брав участь у розвитку теорії спадковості:

- а) Т.Морган;
- б) В. Іогансон;
- в) Д Уотсон;
- г) Ф Крік;
- д) В.Флемін.

Хто брав участь у дослідженнях мозку в ХІХ столітті:

- а) Ч.Шеррінгтон;
- б) У.Уолте;
- в) К.Мечун;
- г) Д.Моруцці;
- д) П.Ерліх.

Які вчені брали участь у дослідженнях з ендокринології:

- а) В.Реймс;
- б) Е.Стерлінг;
- в) Е.Кендаль;
- г) Ф Бантінг;
- д) Ш.Піхаль.

У розвитку рентгенології та радіології брали участь:

- а) Рентген;
- б) Беккерельт;
- в) Жоліо-Кюрі;
- г) Вейнберг;
- д) Левадімі.

У дослідженнях збудників паразитарних інфекцій брали участь:

- а) Ш. Пікаль;
- б) Г.Ріккетс;
- в) С.Провачек;
- г) Е.Рошаліма;
- д) Г.Менсон.

У створенні перших вакцин брали участь:

- а) Е.Ру;
- б) А.Райт;
- в) В.Внсокович;
- г) Б.Ховкін;
- д) А.Кальмет.

У дослідженні реакцій на наявність інфекції брали участь:

- а) А.Вассерман;
- б) Борде-Жангу;
- в) Пірке;
- г) Манту;
- д) Ш.Терен.

У дослідженнях з електрокардіографії брали участь:

- а) Ф.Краус;
- б) Р.Бінг;
- в) Г.Парді;
- г) Д.Паркінсон;
- д) Ю.Керрікі.

У дослідженнях з кардіології брали участь:

- а) Дж. Маккезі,
- б) В.Образцов;
- в) М.Старжеско;
- г) А.Каррель;
- д) Ейнтховен.

Практичних результатів у кардіохірургії досягай вчені:

- а) Тюф'є;
- б) А. Каррель;
- в) М. Амосов;
- г) А. Бакулєв;
- д) Спасокукоцький.

Практичних результатів у хірургії легенів досягли вчені:

- а) Ліленталь;
- б) Грей;
- в) Спасокукоцький;
- г) Амосов;
- д) Бакулєв.

Практичних результатів у пересадці кирки досягли вчені:

- а) Вороной;
- б) Марш'ют

- в) Петровський
- г) Спасокукоцький;
- д) Бакулєв,

Досягнення П. Кондоїді:

- а) у курації;
- б) операції на трупах;
- в) навчання акушерок;
- г) навчання помічників лікаря;
- д) створення першої медичної бібліотеки.

Основоположники антисептики:

- а) Н.Пирогов;
- б) П.Полехін;
- в) С.Коломін;
- г) М.Скляфосовський;
- д) Н.Лемкін.

У дослідженнях з неврології брали участь:

- а) А.Кожевніков;
- б) Г.Россолімо;
- в) В.Бехтерєв;
- г) О.Бабінський;
- д) І.Фрадкін

У дослідженнях з психіатрії брали участь:

- а) А.Малиновський;
- б) В.Саблер;
- в) П.Тутишкін;
- г) В.Гиляровський,
- д) П.Ганнушкін

Досягнення І. В. Буяльського в розвитку медицини:

- а) резекція верхньої щелепи,
- б) перев'язка безіменної артерії;
- в) методика дренажу малого таза;
- г) створення атласу, анатомо-хірургічних таблиць;
- д) створення хірургічних інструментів.

Досягнення Е. Й. Мухіна в розвитку медицини:

- а) укладання посібника з анатомії;
- б) укладання підручника з травматології;
- в) укладання підручника з оперативної хірургії;
- г) робота і віспоцелення, д) створення часткового методу з ампутації.

Досягнення В. А. Губера в розвитку медицини:

- а) описання слизових мішечків суглобів;
- б) описання фасції шиї;
- в) створення топографії яремних вен;
- г) створення анатомічного музею;
- д) створення анатомічного інституту.

Внесок Д. І. Сокольського в розвиток медицини:

- а) вивчення ревмокардиту;
- б) застосування перкусії та аскультації;
- в) вивчення грудних захворювань;
- г) вивчення хвороб шлунку;
- д) вивчення хвороб нирок.

Досягнення О. М. Філомафитського в розвитку медицини:

- а) перерізання блукаючого нерва;
- б) вивчення рефлексорного характеру кашлю;

- в) вивчення механізму травлення;
- г) вивчення провідності нервів;
- д) розробка практики переливання крові.

У розвитку анестезіології брали участь:

- а) О.Філомафитський;
- б) Г.Уельс;
- в) С.Клімкович;
- г) Джексон-Сімпсон;
- д) А.Вишневецький.

У розвитку військової медицини були найбільш відомими:

- а) "кишенькова книга";
- б) робота Р.Четиркіна;
- в) робота Я.Чаруковського;
- г) "військово-медичний журнал";
- д) робота про військову гігієну.

Перші українські протиракові ліки зробили:

- а) М.Мошковський;
- б) Л.Ларіонов;
- в) М.Блохін;
- г) Н. Бурденко;
- д) С.Федоров.

У дослідженнях з травматології брали участь:

- а) Г.Ілізаров;
- б) А.Гудушаурі;
- в) Ю Джанелідзе;
- г) К.Вегер;
- д) М.Ситенко.

Мікробіолог А.Бах зробив дослідження біохімії:

- а) хліба;
- б) чаю;
- в) пива;
- г) дріжджів;
- д) води.

У розвитку акушерства та гінекології брали участь:

- а) Г.Рейн;
- б) О.Матвееї,
- в) Г.Писемський;
- г) Л.Лурія,
- д) І.Федоров.

Внесок М.Семашко в розвиток розділів медицини:

- а) охорони материнства а та дитинства;
- б) боротьби з соціальними захворюваннями;
- в) курортна справа;
- г) соціальна гігієна;
- д) створення мережі наукових інститутів.

Спеціалізація лікарів стародавнього Єгипту:

- а) військові лікарі;
- б) лікарі окулісти;
- в) лікарі загальної практики;
- г) лікарі з кожної частини тіла.

Дослідження школи Гіппократа:

- а) вправлення вивихів;
- б) лікування переломів;

- в) пов'язки;
- г) використання лікарських рослин;
- д) взаємовідношення людини та природи.

Досягнення медицини у Візантії:

- а) збірник «Сінопис»;
- б) збірник Аеція Амідійського;
- в) збірник Павла Єгинського;
- г) збірник Олександра Тральського;
- д) збірник Миколи Миренса.

Основні роботи з медицини аль-Беруні:

- а) "Фармакогнозія";
- б) "Поема про медицину".

Основні роботи з медицини Авіценни:

- а) "Канон лікарської науки";
- б) "Про мізадж";
- в) "Поеми про медицину".

Медичні досягнення Авіценни:

- а) клініка чуми;
- б) диференційна діагностика прокази;
- в) клініка слоновості;
- г) початок епідеміології;
- д) загальна гігієна.

Роботи Авіценни з хірургії:

- а) "Операція трахеотомії";
- б) "Витягання каменів з нирок";
- в) "Ампутації";
- г) "Операції при пухлинах";
- д) "Первісні рубці при пораненнях".

Медичні розробки Авензоара (Абу Мерзан):

- а) з трахеотомії;
- б) штучне харчування через зонд;
- в) поживні клізми;
- г) експериментальна медицина.

Медичні розробки Аверроса (Ібн Рош):

- а) "Пропасниця";
- б) "Очні хвороби";
- в) "Анатомія та фізіологія ока";
- г) "Гнійники".

Діяльність Ібн аль-Катіба:

- а) "Шляхи передачі чуми";
- б) "Контагіозність чуми";
- в) "Лікування пропасниці".

Діяльність Ібн ан-Нафіса:

- а) медична енциклопедія;
- б) трактат з офтальмології;
- в) описав мале коло кровообігу;
- г) описав будову серця.

Медичні дослідження Мхітара Гераці

- а) про пропасницю;
- б) розробка дієт;
- в) водолікування;
- г) кровопускання.

Основні дослідження медицині в середні віки в Європі:

- а) посібник «Роландіна»;
- б) відкриття медичних факультетів при університетах;
- в) цехова медицина;
- г) цирульники.

Первісний мікроскоп був створений:

- а) Ясеном;
- б) Галілеєм;
- в) Гуком;
- г) Левенгуком.

Первісний термометр (термоскоп) був створений:

- а) Галілеєм;
- б) Санторіо;
- в) Парацельсом.

Кровообіг було досліджено:

- а) Ібн Нафісом;
- б) М. Серветом;
- в) В. Гарвеем;
- г) К. Галеном.

Амбруаз Паре сприяв розвитку хірургії:

- а) лікування ран;
- б) лікування переломів шийки стегна;
- в) поворот плода на ніжку;
- г) лігатурна зупинка кровотечі;
- д) протезування.

Вивчення професійних хвороб було започатковане роботами:

- а) Парацельса;
- б) Агрикола;
- в) Ромаціні;
- г) Ларуа.

Основний принцип медицини, запропонований Ф. Беконом:

- а) збереження здоров'я;
- б) лікування хвороб;
- в) продовження життя;
- г) спостереження за хворими та документальна фіксація;
- д) лікування дієтою, мінеральними водами, гімнастикою.

Хто перший описав сім частин тіла людини:

- а) Гален;
- б) Леонардо да Вінчі;
- в) Везалій;
- г) Велізій.

Фалопій перший описав будову:

- а) зубного апарата;
- б) органа слуху;
- в) статевих органів;
- г) нирок.

С. Санторіні перший описав:

- а) обмін речовин у шкірі;
- б) обмін речовин у легенях;
- в) троакар;
- г) пульсограф;
- д) термоскоп.

Лімфатичні судини, вузли, грудний лімфатичний проток описані:

- а) К. Аделлі;

- б) М. Пакет;
- в) М. Мальпігі.

У розвиток пластичної хірургії зробили внесок:

- а) А. Парре;
- б) П. Фран;
- в) Г. Тальякоцці;
- г) Д. Віго.

Основні положення Г. Бурхава:

- а) спостереження хворих у ліжку;
- б) визначати за клінікою необхідні ліки;
- в) адекватність ліків;
- г) прогноз стану здоров'я.

Досягнення С. Г. Зибеліна:

- а) етіологія хвороб;
- б) конституція людини;
- в) об'єктивність законів природи;
- г) показ хворих;
- д) патогенез захворювань.

Досягнення Максимовича-Амбодика:

- а) акушерські щипці;
- б) використання фантома;
- в) книга «Мистецтво повивання»;
- г) початок педіатрії; д) реанімація.

Досягнення Д. С. Самойловича:

- а) дослідження етіології чуми; б) введення протиепідемічних заходів; в) введення дезинфекції; г) експеримент на собі; д) просвітительська робота.

Досягнення Ганемана:

- а) подібне лікується подібним;
- б) використання малих доз;
- в) розчин ліків;
- г) вивчення анамнезу.

Досягнення А. М. Філомафитського:

- а) роботи присвячені переливанню крові;
- б) вивчення фізіології дихання;
- в) фізіологія нервової системи;
- г) експеримент;
- д) вивчення наркозу.

Досягнення Р. Вирхова:

- а) клітинна теорія;
- б) життя - сума життів окремих клітин;
- в) усі хімічні процеси загальні для клітин;
- г) визначення еволюції.

Досягнення Клода Бернара:

- а) вивчення обміну цукру;
- б) вивчення функції печінки;
- в) експериментальна фізіологія;
- г) функція спинного мозку;
- д) функція ЦНС.

Досягнення І. М. Ссчєнова:

- а) рефлекторна теорія;
- б) центри гальмування мозку;
- в) формування психіки;

г) дослідження серця.

Досягнення І. П. Павлова:

- а) вивчення ЦНС;
- б) вивчення фізіології травлення;
- в) єдність людини та природи;
- г) розробка теорії мінливості.

Досягнення І.І. Мечникова:

- а) створення еволюційної патології;
- б) внутрішньоклітинне травлення;
- в) фагоцитоз;
- г) біоценози.

Досягнення Броун-Секара:

- а) фізіологія та патологія нервової системи;
- б) тваринне тепло;
- в) функція залоз внутрішньої і зовнішньої секреції;
- г) вивчення гіпофізу.

Досягнення С. П. Боткіна:

- а) інфекційний гепатит;
- б) рефлекторний механізм патології;
- в) підготовка думських лікарів;
- г) вивчення функції шлунка.

Досягнення Г. О. Захар'їна:

- а) послідовність дослідження хворого;
- б) класика опитування; в) про роль персональної гігієни;
- г) дослідження нирок.

Досягнення О. О. Остроумова:

- а) визначення хвороб;
- б) лабораторна діагностика;
- в) роль спадковості в патології;
- г) хвороби серця.
- д) театрального мистецтва

Персонологія в історії медицини це:

- а) джерелознавчі галузі знань, що вивчають окремі типи історичних джерел та розробляють теоретико-методологічні засади їх зовнішньої та внутрішньої критики;
- б) спеціальна історична дисципліна, що вивчає визначні постаті в історії медицини;
- в) наука про культуру як сукупність матеріальних об'єктів, ідей, цінностей, уявлень і моделей поведінки у всіх формах її прояву і на всіх історичних етапах розвитку;
- г) галузь етичної науки, яка досліджує об'єктивні основи, сутність, специфіку, структуру й основні функції моралі працівників медичної сфери діяльності.

Вкажіть голову геральдичного товариства в Україні?

- а) Андрій Гречило
- б) Олег Купчинський
- в) Степан Бандера
- г) Олег Синютка

Хто такі генеологи:

- а) як правило, досліджують свій родовід, або родовід свого подружжя. Професійні генеологи також проводять дослідження для інших, видають книги, вчать, або виробляють свої власні бази даних.
- б) історики
- в) медики генетики
- г) історичні книги про родоводи

Одним із перших дослідників українського родоводу був

- а) Яків Маркевич
- б) Степан Вовк
- в) Андрій Гречило
- г) Оксана Франко

Найбільше питань української генеалогії опрацювали:

- а). Олександр Лазаревський, Григорій Милорадович, Вадим Модзалевський
- б) Петро Франко, Степан Витвицький, Яків Головацький
- в) Степан Бандера, Дмитро Вітовський, Євген Коновалець
- г) Михайло Грушевський, Іван Крип'якевич, Іван Багалій}

Перший український доктор наук з генеалогії –це:

- а). Сенютович-Бережний Вячеслав
- б) Іван Багалій
- в) Михайло Грушевський
- г) Олександр Лазаревський

Назвіть відомих українських геральдистів:

- а) Вадим Модзалевський, Владислав Лукомський, Нарбут Ю., Микола Битинський, Вячеслав Сенютович-Бережний, В. Січинський, М. Мілер, Роман Климкевич
- б) Андрій Сова, Роман Климкевич, Володимир Прокопович
- в) Микола Битинський, Володимир Прокопович, Федір Вовк
- г) Іван Крип'якевич, Михайло Грушевський, Симон Петлюра}

Українську геральдичне товариство очолює :

- а) А. Гречило
- б) А. Сова
- в) А. Садовий
- г) А. Мельник}

Назвіть українського вченого, що досліджував емблематику:

- а) Нестор Амбодик-Максимович
- б) Федір Вовк
- в) Вікентій Хвойко
- г) Андрій Мельник}

Коли в Україні було долучено до нагород орден Данила Галицького:

- а) 2003 р.
- б) 1999 р.
- в) 2020 р.
- г) 2014 р.}

Коли було вручено першу Нобелівську премію з фізіології або медицини Емілю фон Берінгу:

- а) 1901 р.
- б) 1801 р.
- в) 1991 р.
- г) 1911 р.}

Коли започатковано громадську відзнаку за професіоналізм та милосердя «Орден Святого Пантелеймона».::

- а) 2017 р.
- б) 2020 р.
- в) 1999 р.
- г) 1997 р.

Назвіть відомих українських дослідників, що займалися філігранологією:

- а) О. Мацюк, Я. Дашкевич
- б) Ф. Вовк, О. Франко
- в) С. Бандера, Є. Коновалець

г) А. Гречило, А Сова

Філігранологією, як наукою в Україні займалися:

а) О.Мацюк, Я.Дашкевич, Н.Бондар

б) В.Перетц, В.Розов, С.Маслов

в) А. Гречило, А. Сова, І. Хома

г) А.Мельник, С.Бандера, Є.Коновалець

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно. Застосовуються види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної підготовки студентів. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу (необхідно описати форми проведення поточного контролю під час навчальних занять за 4-ри бальною (національною) шкалою). Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Форма підсумкового контролю успішності навчання **залік**

Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях. Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є залік:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (Базова)

1. Видатні постаті української медицини. Київ, 2021.
2. Визначні імена у світовій медицині. Київ, 2020.
3. Ганіткевич Я., Пундій П. Українські лікарі. Біобібліографічний довідник. у 3-х кн. Львів, 2019.
4. Голяченко О., Ганіткевич Я. Історія медицини. Тернопіль: Лілея, 2022.
5. Голяченко О., Сердюк А., Приходський О. Соціальна медицина, організація та економіка охорони здоров'я. *Джура*. Київ. 2019.
6. Журнал «Агапіт». Київ, 2019-2023.
7. Криштопа Б. Органи управління та керівництво охороною здоров'я в період Української державності. *Agapim*. 2020. №12.

8. Плющ В. Нариси історії української медичної науки і освіти. Мюнхен, 2019.
9. Пундій П. Український медичний архів (1989-1997). Чикаго, 1998.

Допоміжна

1. Історія української культури / нац. підручник за заг.ред. В.Качкана. Київ, 2023.
2. Історія України / нац. підручник за заг.ред В.Качкана. Київ, 2023.
3. «Києво-печерський патерик».
4. «Руська правда».
5. Д-р Євген Озаркевич. Праці. / під заг.ред. Я.Ганіткевича. Львів, 2021
6. «Повість минулих літ».
7. Куруківська І. Медична освіта на західноукраїнських землях: ретроспектива становлення (XIX – XX ст.) Житомир. 2019.

Навчально-методичне видання

Віра Михайлівна Мельник,
кандидат історичних наук, доцент

ВИДАТНІ ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЦИНИ
Збірник тестових завдань для поточного
контролю
з вибіркової дисципліни
для студентів 2 курсу
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 228 «Педіатрія»

Навчально-методичне видання містить тестові завдання до кожної теми з курсу вибіркової компоненти «Визначні постаті української медицини», список рекомендованої літератури, критерії оцінювання знань, питання для самоконтролю до підсумкового контролю (залік).

Адресовано студентам 2 курсу медичного факультету ЗВО медичного профілю.

